བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་ངོ་མཚར་མཐོང་བ་དོན་ལྡན།

四部医典系列挂图全集

བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་དོ་མཚར་མཐོང་བ་དོན་ལྡན།

四部医典系列挂图全集

སྒྱུར་སྦྲིག་མཆན་འགོད་པ། ཝང་ལེ།
བྱམས་པ་འཕྲིན་ལས།

编译注释者 王 镭
强巴赤列

བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

西藏人民出版社

民族文

པར་བྱང་གི་དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་པ། རྣམ་རྒྱལ་ཕུན་ཚོགས།
ཡང་ཀྲེ་གོ།
པར་རིས་ཀྱི་དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་པ། དབང་ཆེན་རྡོ་རྗེ།
དཔེ་དེབ་ཀྱི་མཛེས་འཆོས་འཆར་འགོད་པ། ངག་དབང་ཆོས་གྲགས།

责任编辑 朗杰平措
杨志国
版式设计 旺钦多吉
装帧设计 阿旺曲扎

བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་རི་མཚར་མཐོང་བ་དོན་ལྡན།
※
བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་བསྐྲུན།
བོད་ལྗོངས་ཤིན་ཧྲ་དཔེ་ཚོང་ཁང་ནས་བགྲམས།
ཀྲུང་ཆིང་ཤིན་ཧྲ་པར་འདེབས་བཟོ་གྲྭ་པར་བཏབ།
787×1092 1/8 དེབ་གྲངས་ 1——5,000 བར་པར་བཏབ།
1986 ལོའི་ཟླ་ 7 པར་པར་གཞི་དང་པོར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།
གཅིག་གྱུར་ཨང་གྲངས་M14170·40

四部医典系列挂图全集
*
西藏人民出版社出版
西藏新华书店发行
重庆新华印刷厂印刷
787×1092 1/8 印张:60.5 彩图21页
1986年7月拉萨第1版第一次印刷
印数 1—5,000 册
统一书号：M14170·40

བྲིས་ཆའི་མ་ཕྱི་གཏོད་པའི་གཙོ་འགན་བཞེས་པོ།	སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ།	原图编纂主持者	第司·桑结嘉措
བྲིས་ཆའི་མ་ཕྱིའི་ཐིག་རིས་ཀྱི་གཙོ་འགན་བཞེས་པོ།	ལྷོ་བྲག་ནོར་བུ་རྒྱ་མཚོ།	原图图形起草主持者	洛札·诺布嘉措
བྲིས་ཆའི་མ་ཕྱིའི་ཚོན་བྲིས་ཀྱི་གཙོ་འགན་བཞེས་པོ།	ལྷས་པ་དགེ་བསྙེན།	原图描绘着色主持者	黑巴格涅

པར་ཆེན་ནག་ལེན་པ་པོ།	ཀྲང་ཅེ།	黑白摄影	张　节
པར་ཆེན་ཁྲ་ལེན་པ་པོ།	ཉན་ཞིན།	彩色摄影	年　炘

གངས་ཅན་སྨན་པའི་གཙུག་རྒྱན་གཡུ་ཐོག་སྙིང་མ་ཡོན་ཏན་
མགོན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་བརྙན།

藏医创始人、《四部医典》作者 宇妥·宁玛元丹贡布雕像

试读结束：需要全本请在线购买： www.ertongbook.com

བཅུ་ཕྲག་རིག་པའི་དབང་ཕྱུག་སྡེ་སྲིད་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གི་སྐུ་བརྙན།

ཟླ་བས་བྲིས།

博学多才的藏医第司·桑结嘉措画像

达　娃　绘

གསལ་བཤད།

1. པར་རིས་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཁ་བྱང་རྣམས་གཅིག་བསྡུས་ཀྱིས་བྲིས་ཆ་རེ་རྫོགས་མཚམས་སུ་བཀོད་ཡོད་པས་ཀློག་པ་པོས་གཟིགས་སྐབས་པར་རིས་གཤམ་གྱི་ཨ་ལ་པོའི་ཨང་ཀི་དེ་མཚུངས་བྲིས་ཆ་རྫོགས་མཚམས་ནས་པར་རིས་སོ་སོའི་རྒྱར་བཀོད་ཁ་བྱང་འཚོལ་བ་གནང་ན་འགྲིག

2. ཐོག་མའི་བྲིས་ཆ་དང་པོ་ནས་བྲིས་ཆ་བཅུ་བདུན་པ་བར་གྱི་ཐང་གའི་སྟོད་ཆར་འཁོད་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་བླ་བརྒྱུད་ཁག་རྣམས་བྲིས་ཆ་དང་པོའི་མདུན་དུ་གཅིག་བསྡུས་ཀྱིས་བཀོད་……ཡོད།

3. པར་རིས་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཁ་བྱང་རྣམས་འགོད་སྐབས་ཐོག་མའི་བྲིས་ཆར་གང་འཁོད་སོར་བཞག་ལས་སྣོན་འཕྲི་དང་བཟོ་བཅོས་བྱས་མེད།

4. རྩ་དང་རུས་པའི་གནས་ལུགས་དང་། གཏར་དམིགས་དང་མེ་དམིགས་སོགས་ཀྱི་བྲིས་ཆའི་པར་རིས་ཀྱི་ཁ་བྱང་དང་ཨང་ཀི་རྣམས་གཅིག་བསྡུས་ཀྱིས་བཀོད་ནའང་གསལ་པོ་ཡོང་ཐབས…བྲལ་བས་ཀློག་པ་པོས་བྲིས་ཆ་དེ་ཉིད་དུ་ཐད་ཀར་གཟིགས་གནང་ཡོད་པ་ཞུ།

རྩོམ་སྒྲིག་པས།

说　明

1.藏文文字说明集中排印在每图后，读者在阅读时可根据局部图下印有的数字查找。

2.原绘于《四部医典系列挂图》第一图至第十七图眉框内的藏医传说人物、历史人物及南北两学派名医图，现集中顺序排列在第一图前面。

3.为反映原图的真实面貌，本全集藏文文字说明全部照抄于原图，编者未做任何修改和增删。

4.因人体骨骼及脉络、火灸穴位、放血穴位等图中藏文文字及数字十分复杂，故在局部图中未做具体的标示和说明。

编　者

《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》

མཚམས་སྦྱོར་རགས་བསྡུས།

《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》འདི་དག་གི་ནང་དུ་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྨན་རྫས་ཀྱི་རྩ་བའི་གཞུང་ལུགས་དང་། ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས། ལུས་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནུས་པ། ནད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན། ནད་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ། ནད་ཀྱི་རྟགས། བརྟག་ཐབས་དང་གསོ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གཞི་རྩ། སྨན་རྫས་ཀྱི་རོ་དང་། ཇོ་བོ། ནུས་པ། ཞུ་རྗེས། སྨན་གཏོང་ལུགས། བཟའ་བཏུང་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ཤེས་བྱ། སྨན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བསྲུང་བྱ་བཅས《རྒྱུད་བཞིའི་》ལེའུ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་ང་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་ཇི་བཞིན་རིམ་པ་ལྟར་ རྒྱུད་དུ་བཀྲལ་ལ་རི་མོ་གཟུགས་དབྱིབས་ཐོན་ཞིང་པིར་ལམ་ཞིབ་པ་དང་། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲི་ཚུལ་ལྡན་པས་བྲིས་ཆ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། སྤྱིར་གསོ་རིག་སྨན་རྫས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ཚན་རིག་གི་རིགས་གཞུང་དང་། ལག་རྒྱུན་དངོས་ཉམས་རྒྱུད་རིམ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཕོན་འབོར་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་རི་མོར་བྲིས་པ་ནི་མེས་རྒྱལ་གྱི་གསོ་རིག་སྨན་རྫས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་འདི་ཁོ་ན་ཙམ་ཡིན་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་གི་གསོ་རིག་སྨན་རྫས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུའང་མཐོང་རྒྱུ་དཀོན། 《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་བོད་རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་ནང་གི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་ལ་མེས་རྒྱལ་གསོ་རིག་སྨན་རྫས་བང་མཛོད་ནང་གི་དཔྱིག་ནོར་ཡང་ཡིན།

བོད་ལུགས་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་དཔལ་ལྡན་《རྒྱུད་བཞི་》ནི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་རབས་སུ་"ལྷ་རྗེ་"གཡུ་ཐོག་སྙིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་ཐུགས་བྲིས་སུ་མཛད་པ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་གླེགས་བམ་དུ་བསྒྲུབ། བོད་ལ་པར་སྐྲུན་གྱི་ལག་རྩལ་མ་དར་གོང་དུ་བྲིས་མར་བརྟེན་ནས་སློབ་རྒྱུན་སྤེལ་བའི་《རྒྱུད་བཞི་》ལ་རིམ་བྱུང་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་མཁས་པ་དག་གིས་ཁ་སྐོང་དང་འགྲེལ་པ་མང་དུ་མཛད་པས་ནང་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་སུ་སོང་། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་མཇུག་ཆར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་རྩོམ་སྒྲིག་གནང་བའི་གསར་འགྲེལ་《བཻ་སྔོན་》པར་བརྐོས་འགྲེམས་སྤེལ་གནང་བ་ནས་བཟུང་དངོས་གཞིའི་གཏན་ལ་འཁེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་འཁེལ་བའི་《རྒྱུད་བཞིའི་》དུམ་བུ་དང་པོ་《རྩ་རྒྱུད་》ལ་གསོ་རིག་གི་སྤྱིའི་རྣམ་བཤད་ལ་ལེའུ་དྲུག་དང་། དུམ་བུ་གཉིས་པ་《བཤད་རྒྱུད་》ལ་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་། མཚན་ཉིད། ལུས་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བ། ནད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན། ནད་འཇུག་ཚུལ། བཟའ་བཏུང་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་འཕྲོད་བསྟེན་སྤྱང་བླང་རྣམ་གཞག སྨན་རྫས། ཆ་བྱད། བརྟག་ཐབས་དང་གསོ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གཞི་མ། སྨན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བསྲུང་བྱ་བཅས་ལ་ལེའུ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག དུམ་བུ་གསུམ་པ་《མན་ངག་རྒྱུད་》དུ་ཁོང་ནད་དང་། ལུས་ཕྱིའི་ནད། མོ་ནད། བྱིས་པའི་ནད། དབང་པོ་ལྔ་ཡི་ནད་སོགས་ཀྱི་རྟགས་དང་གསོ་ཐབས་སོགས་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་ལེའུ་དགུ་བཅུ་གོ་གཉིས། དུམ་བུ་བཞི་པ་《ཕྱི་མ་རྒྱུད་》ཀྱི་ནང་དུ་རེག་པ་རྩ་ལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མཐོང་བ་ཆུ་ལ་ངོས་བཟུང་བ། གཞན་ཡང་གཏར་ག་དང་མེ་བཙའ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཞི་བྱེད་དང་སྦྱོངས་བྱེད་སྨན་གྱི་སྦྱོར་སྡེ་དང་། གཏོང་ལུགས་གཙོ་བོར་གླེང་བ་སོགས་ལ་ལེའུ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ཡོད། སྨན་གཞུང་དེའི་འགོ་ནས་མཇུག་བར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྨན་གྱི་བླ་དང་དེའི་རྣམ་སྤྲུལ་ལྷའི་དབང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་མཛད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བོད་ལུགས་གསོ་བ་རིག་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གླེང་འདུག

《གསོ་རིག་ཁོག་འབུགས་》ཀྱི་ནང་དུ་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྨན་རྫས་ཀྱི་དོན་རྣམས་བྲིས་ཆའི་ལམ་ནས་ཞིབ་ཏུ་འགྲེལ་རྒྱ་གལ་ཆེར་འཛིན་ལུགས་བཀོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་བཙན་པོའི་ལྷ་རྗེ་བྲི་རྗེ་ཙམ་པ་ཤི་ལས་《རོ་བཀྲ་འཕྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་》ལེའུ་ཉེར་དྲུག་དང་། 《རོ་བཀྲ་ཐ་གུ་དགུ་སྐོར་》《གསོན་ཐིག་ལུས་ཐིག་གི་རྣམ་གཞག་དྭང་སྲོང་མིའི་ཁོག་པ་》བྲིས་ཆ་དང་བཅས་པ་གསར་དུ་བརྩམས། 《རྒྱུད་བཞི་》ཁྱབ་པ་ནས་བཟུང་གསོ་རིག་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་པར་རིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཟབ་ཁྲིད་མཛད་སྲོལ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་"མི་ཡུལ་གྱི་སངས་རྒྱས་སྨན་བླ"ཞེས་སྙན་པའི་བ་དན་རབ་ཏུ་གཡོ་བ་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་《རྒྱུད་བཞིའི་》ཁྲིད་ལ་མཁོ་བའི་རུས་པ་འབུད་ལུགས་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་གནང་མཛད་པ་དང་《བྱང་ཁོག་གི་རྩ་བཀྲ་》ཞེས་པ་ཡང་བརྩམས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་ས་སྐྱ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྨན་པ་གྲགས་ཅན་བྲང་ཏི་དཔལ་ལྡན་འཚོ་བྱེད་ནི་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་སྨན་རྫས་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་རྒྱུར་ཤིན་ཏུ་མཁས་ཤིང་། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་《བྱང་ཁོག་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་》དང་《ཕྱི་རྒྱུད་སྨན་སྦྱོར་དཔེ་རིས་》སོགས་རིག་རྒྱུ་ཡོད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་

རྗེས་སུ་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་ལ་རྒྱར་ལུགས་དང་བྱང་ལུགས་ཏེ་བཞེད་པ་གཉིས་བྱུང་ ནས་གསོ་རིག་གི་བྲིས་ཆར་ཡང་རང་རང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་རེ་ཡོད་གཤིས། བྱང་ལུགས་ནི་ལུས་འབྲི་རྒྱུར་མཁས་པ་དང་། རྒྱར་ལུགས་ནི་སྨན་རྫས་འབྲི་རྒྱུར་མཁས། མདོར་ན་བོད་ལུགས་གསོ་བ་རིག་པའི་བཞེད་པ་འདྲ་མིན་སོ་སོས《རྒྱུད་བཞིའི་》སློབ་རྒྱུན་སྤེལ་ཕྱིར་སྨན་རྫས་ཀྱི་རི་མོ་དང་དེ་མིན་གསོ་རིག་གི་པར་རིས་ཇི་སྙེད་ཅིག་བསྐྲུན་པས《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》འདི་དག་འབྱུང་བའི་རྨང་གཞི་གྲུབ་པོ། །

མན་ཧྲུ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཁང་ཞིའི་དུས་སུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་(སྤྱི་ལོ་1 617 ནས་ 1682 བར་)དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གསར་འཛུགས་མཛད་ཅིང་། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་འཛིན་སྐྱོང་མཛད་པོ་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ངོ་མས་ཐུན་འགན་གཙོ་བཞེས་ཀྱིས་བོད་ཡོངས་ཀྱི་གྲགས་ཅན་གསོ་རིག་མཁས་པ་དང་རི་མོ་མཁས་པ་ རྣམས་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་ཐོག བྱང་ལུགས་གསོ་རིག་མཁས་པ་ལྷུན་སྡིངས་བདུད་རྩི་འགྱུར་མེད་ཀྱི《རྒྱུད་བཞི》སློབ་ཁྲིད་པར་རིས་དེ་ཡི་རྨང་གཞིའི་ཐོག་ཏུ་བཞེད་པ་སོ་སོའི་བྲིས་ཆ་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་བཏུས་ཏེ་ནང་དོན་ཁ་སྐོང་མཛད་མཐར་ལྷོ་བྲག་ནོར་བུ་རྒྱ་ མཚོས་ཐོག་རིས་བྲིས་པར་ལྷུས་པ་དགེ་བསྙེན་ཕྱིས་ཆོན་མདངས་གསོལ་བ་བཅས་སྤྱི་ལོ་ 1688 ལོར《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》ཐང་ག་ཇོ་གྲངས་དྲུག་ཅུ་ལེགས་པར་གྲུབ། དེ་རྗེས《སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་》སོགས་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཆུ་ལ་བརྟག་ཐབས་དང་མེ་བཙའི་གནས་ཀྱི་རི་མོ་འགའ་ཞིག་བསྣན་ཁར་ས་ཕྱོགས་ཁག་ནས་བཏུས་པའི་སྨན་རྫས་སོས་པར་དཔེ་བལྟས་ནས་བྲིས་པའི་བོད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཐོན་ཁུངས་རྩ་སྨན་ཁག་གཅིག་གི་རི་མོ་བསྣན་པས་བྲིས་ཆ་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ་བར་དུ་འཕར། སྤྱི་ལོ་ 1703 ལོར་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་ཐང་ག་ཇོ་གྲངས་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ་ཚང་བའི་《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》དེ་ནི་ད་ལྟའི་《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》ཡི་ཚད་ལྡན་མ་ཕྱི་ཡིན།

《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》སྐྲུན་རྒྱུའི་ཐུགས་འགན་ གཙོ་བཞེས་མཛད་པོ་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་(སྤྱི་ལོ་ 1653 ནས་ 1705 ལོ་བར་)སྔ་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་ཙ་དྲུག་བསྐྱངས་པ་དང་ཁོང་ལ་མན་ཧྲུའི་གོང་མ་ཁང་ཞིས"རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སུ་སྐྱོང་བའི་བདག་པོ་"ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་བསྩལ། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁོང་ལ་བསྟོད་སྨད་གཉིས་ཀ་གནང་མོད། འོན་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་བསྟན་བཅོས་ཏ་ཅང་མང་པོ་བརྩམས་པར་མཛད་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། ཆོས་ལུགས། ཚན་རིག རིག་གཞུང་བཅས་གོང་དུ་སྤེལ་རྒྱུར་རྩད་བྱུང་ལེགས་བྱས་ཀྱི་སྐྱེས་བཟང་ཕུལ་བ་ནི་རྗོད་བྲལ་བསྙོན་མེད་ཡིན། ཁོང་གིས་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་གི་དོན་དུ་ཕུལ་བའི་སྐྱེས་བཟང་གི་གྲས་སུ། བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སློབ་གྲྭ་བཙུགས་པ་དང་། སྔར་གྱི་སྨན་གཞུང་པར་དུ་བསྐྲུན་པ། 《བེ་སྔོན་》དང་《གསོ་རིག་ཁོག་འབུགས་》མཛད་པ། 《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》འབྲི་རུ་འཇུག་གནང་མཛད་པ་སོགས་ཡིན་ཅིང་། དགོས་པ་གང་གི་སྐད་དུ་བྲིས་ཆ་འདི་དག་བཞེངས་པའི་སྐོར་ཁོང་གི་《གསོ་རིག་ཁོག་འབུགས་》ནང་དུ"དེའི་(རྒྱུད་བཞི་)དོན་མ་ལུས་པ་ལག་མཐིལ་སྐྱུ་རུའི་རྣམ་པ་བཞིན་མཁས་ནས་བྱིས་པའི་བར་གྱི་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས"ཆེད་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》དོན་དགུ་པ་ ཆ་ཚང་ལེགས་གྲུབ་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་འདྲ་བཤུ་ཐེངས་མང་བྱས་འདུག ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱངས་པའི་དུས་ཀྱི་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་སྤྱི་ལོ་ 1916 ལོ་ནང་ ལྷ་སར་སྨན་རྩིས་ཁང་གསར་འཛུགས་དང་འབྲེལ་འབྲས་ལྗོངས་དགོན་གྱི་གྲགས་ཅན་སྨན་པ་མཁྱེན་རབ་ནོར་བུ་(སྤྱི་ལོ་ 1879 ནས་ 1962 ལོ་བར་)སྨན་རྩིས་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་དུ་བསྐོས་པ་མ་ཟད། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དང་སྟོད་མངའ་རིས་བཅས་ནས་སློབ་བུ་བརྒྱ་སྐོང་གིས་སྨན་རྩིས་ཁང་དུ་གསོ་རིག་དང་གནམ་དཔྱད་སྐར་རྩིས་སློབ་གཉེར་བྱེད་དུ་བཅུག་ཅིང་། སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་དོན་དུ་སྤྱི་ལོ་ 1918 ལོ་དང་། 1923 ལོ། 1933 ལོ་བཅས་སོ་སོར་《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》ཆ་ཚང་རེ་བསྐྲུར་དུ་འདྲ་བཤུ་བྱས་པ་དང་། བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་རྗེས་《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》མང་པོ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིག་གནས་དངོས་རྫས་དོ་དམ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྨན་རྩིས་ཁང་སོ་སོར་ཉར་ཚགས་གནང་འདུག ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིག་གནས་དངོས་རྫས་དོ་དམ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དུ་བྲིས་ཆ་ཇོ་གྲངས་ 164 དང་། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྨན་རྩིས་ཁང་དུ་ཇོ་གྲངས་ 130 ཡོད་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་

བསྡོམས་སྐབས་ཐོ་གྲངས་ 294 ཟིན་རྫུང་ཆ་ཚང་གཉིས་ལས་ལོན་མི་ཐུབ། ད་ཡོད་《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་ཟིན་ཆ་ལ་ཟིན་ཆ་ཐོ་མ་ཐོ་གྲངས་བདུན་ཅུ་དོན་དགུའི་ཐོག་ཏུ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་གྲགས་ཅན་གསོ་རིག་མཁས་པའི་སྐུ་བརྙན་ཐོ་གྲངས་གཅིག་བསྣན་པས་ཁྱོན་བསྡོམས་ཟིན་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་ཟིན།

《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་ཟིན་ཆ་》ནི་གཞི་རྩའི་ཆར་《རྒྱུད་བཞིའི་》ནང་དོན་རྣམས་གཟུགས་དབྱིབས་སུ་ཟིན་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་བལྟས་ན་ལོ་ཛ་ཚིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་གྱི་གོང་ནས་མ་ལག་ཆགས་ཟིན་པའི་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་དེ་ཚན་རིག་གི་ཚད་མཐོ་ཙམ་ལ་སླེབས་ཟིན་པ་མཐོང་ཐུབ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་བསྟན་པའི་ཐད་ལ་《ཟིན་ཆའི་》ནང་དུ་ལུས་ཀྱི་རུས་སྒྲོམ་ལ་རུས་པ་དུམ་བུ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང་། རྩིབ་མ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི། སོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཡོད་པ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་ཟིན་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྙིང་དང་། མཆིན་པ། མཆེར་པ། གློ་བ། མཁལ་མ་བཅས་དོན་ལྔ་རུ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཕོ་བ་དང་། རྒྱུ་མ། ལོང་། མཁྲིས་པ། ལྒང་པ། བསམ་སེའུ་བཅས་སྣོད་དྲུག་ཏུ་ངོས་བཟུང་འདུག 《ཟིན་ཆའི་》ནང་ཁྲག་རྩར་རྩ་ནག་ཅེས་འབོད་ཅིང་། རྩ་ནག་ལའང་འགྲུལ་རྩ་“རྒྱང་མ”དང་འགྲུལ་མེད་ཀྱི་རྩ་“རྫ་མ”སྟེ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་གསལ་བར་བསྟན། 《ཟིན་ཆའི་》ནང་དུ་དབང་རྩ་ལ་རྩ་དཀར་ཞེས་འབོད་ཅིང་རྩ་དཀར་ལ་དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པ་དང་དྲན་པའི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ……བསྟན་ཅིང་། དབང་རྩའི་གྲངས་དང་ཁྱབ་ཚུལ་ཐད་དེང་སྐབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་ཧེ་བག་ཕྲན་བུ་འདུག་ཀྱང་ལོ་ཛ་སྟོང་ཕྲག་གི་སྔ་རོལ་ནས་དབང་རྩའི་ཐད་ལ་འདི་ལྟར་ངོས་བཟུང་ཐུབ་པ་ནི་ངོ……མཚར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན།

ལུས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་《ཟིན་ཆའི་》ནང་མངལ་ཆགས་པ་དང་སྐྱིན་པའི་རིམ་པ་ཞིབ……ཅིང་ཕྲ་བ་བཀོད་འདུག་པ་དཔེར་ན། ཕོ་མོ་འཁྲིག་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཁམས་དཀར་བུ་སྣོད་ཀྱི་ནང་དུ་སོང་ནས་བུད་མེད་ཀྱི་ཁམས་དམར་དང་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་མ་ཐག་མངལ་འཁོར་བ……དང་། མངལ་དུ་བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད་གནས་པར་བསྟན། མངལ་འཁོར་བའི་རྟགས་དང་། མངལ་དུས་ཀྱི་འཛེམ་བྱ། བཙའ་བའི་སྔ་ལྟས་སོགས་དེང་སྐབས་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་མཐུན་ཞིང་། ལུས་ཀྱི་དོན་སྣོད་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་ལས་ནུས་པ་ཐེ་ཡིན་《ཟིན་ཆའི་》ནང་འདྲ་ཆགས་པའི་དཔེ་རུ་བཀོད་པ་དཔེར་ན། སྙིང་ནི་རྒྱལ་པོ་གདན་ལ་བཞུགས་པ་འདྲ། མཆིན་མཆེར་གཉིས་ནི་བཙུན་མོ་ཆེ་ཆུང་འདྲ། གློ་བ་མ་ལྔ་ནང་གི་བློན་པོ་འདྲ། ཞེས་“བློན་པོ་དང་འདྲ་བའི་གློ་བ་ཡི་དབུགས་ཆད་ན་རྒྱལ་པོ་དང་མཚུངས་པའི་སྙིང་དེ་ཁྲི་ལ་འཁོད་མི་ཐུབ་པ་སྟེ་དབུགས་ཆད་དེ་འཆི་བར་ངེས”པའི་དོན་བསྟན། དེ་བཞིན། ཕོ་བ་གཡོས་བཙོ་བྱེད་པའི་ཁོག་མ་འདྲ། ལྒང་ཕུག་ཆུ་ཡིས་རྫ་མ་བཀང་བ་འདྲ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་སྣོད་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་གསལ་བཤད་ཐུབ་མེད་རྫུང་དེ་དག་ལ་རྒྱུ་མཚན་ངེས་ཅན་ཅིག་འདུག

གསོ་རིག་གི་རྨང་གཞིའི་གཞུང་ལུགས་ཐད་ལ་《ཟིན་ཆའི་》ནང་ལུས་གནས་པའི་རྒྱུ་གསུམ……དང་། ལུས་ཟུངས་བདུན། དྲི་མ་གསུམ་བཅས་ནི་སྲོག་འཚོ་བར་བྱེད་པའི་དངོས་པོའི་རྨང་གཞིར་བརྩིས་འདུག རྒྱུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རླུང་ནི་རྒྱུངས་པ་དང་། སྙིང་། གློ་བ། རུས་པ་བཅས་ལ་གནས་ཤིང་དེའི་བྱེད་ལས་དབུགས་འབྱིན་རྔུབ་དང་། རྒྱུ་བ་མི་ཆད་པ། ཡུལ་ལ་ཚོར་བ། འགུལ་བསྐྱོད་བཅས་ཡིན། མཁྲིས་པ་མེའི་རང་བཞིན་ནི་མཆིན་པ་དང་ཁྲག་གི་ནང་དུ་ཁྱབ་ཅིང་བྱེད་ལས་ཟས་འཇུ་བ་དང་། བཅུད་ལེན་པ། དྲོད་སྐྱེད་པ། རིག་པ་འཕེལ་བ་བཅས་ཡིན། བད་ཀན་ས་ཆུའི་རང་བཞིན་ནི་མཆེར་པ་དང་། ཕོ་བ་དང་། ལྒང་པའི་ནང་དུ་གནས་ཤིང་བྱེད་ལས་འཇུ་ནུས་སྐྱོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ལྷན་གསར་སྐྱེད་བརྟེ་བ། ལུས་ཀྱི་ལྷི་ཚད་དང་གཤིས་ཁམས་སྐྱུར་བ་བཅས་ཡིན། དྭངས་མ་དང་། ཁྲག ཤ། ཚིལ། རུས། རྐང་མར། ཁམས་དཀར་བཅས་ལུས་ཟུངས་བདུན་ནི་མཁྲིས་དྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་“ཟུངས”ལ་འགྱུར་བ་དང་། “ཟུངས”ཀྱང་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ནས་འཚར་ལོངས་དང་ལུས་ཁམས་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད། བཤང་གཅི་དང་རྔུལ་ཆུ་བཅས་དྲི་མ་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་ནང་གི་སྙིགས་མ་རྣམས་འབུད་པར་བྱེད།

རླུང་འཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་བཀྲལ་ཐུབ་པ་ཙམ་མ……ཟད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཡི་རང་བཞིན་ཡང་དབྱེ་ཐུབ་སྟེ། གཟུགས་པོངས་ཆེ་ཆུང་དང་། ཤ་ཡི་མདོག གཤིས་ཀ་སོགས་ལ་གཞིགས་ནས་མི་སོ་སོ་རླུང་གི་རང་བཞིན་དང་། མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན། བད་ཀན་གྱི་རང་བཞིན། ཡང་ན་ལྡན་པ་དང་འདུས་པའི་རང་བཞིན་བཅས་སུ་དབྱེ་རྒྱུ་ཡོད། རླུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་མི་ནི་དབྱིབས་སྐམ་ཞིང་ཤ་སྐེམ་པ་དང་། མདོག་ཙང་སྔོ་བ། སྨྲ་བ་མང་བ།

གྲང་ལྷགས་མི་བཟོད་པ། སེམས་ཁྲལ་འབྱུང་སླ་བ། ནོར་ཆུང་བ། གཉིད་སྲབ་པ། ལུས་སྟོབས་ཆུང་བ། གླུ་དང་དགོད་དང་འཐབ་མོ་མདའ་ལ་དགའ་བ། མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་ལུས་སྟོབས་འབྲིང་དང་། མདོག་ཅུང་སེར་བ། བློ་རྣོ་བ། ང་རྒྱལ་ཆེ་བ། རྔུལ་ཆེ་བ། ལུས་ལ་དྲི་ངད་ལྡན་པ། བད་ཀན་རང་བཞིན་ཅན་ནི་ལུས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་། མདོག་དཀར་བ། རང་བཞིན་དང་རྒྱུད་བཟང་བ། ལུས་ཚོ་ཞིང་ཚེ་རིང་བ་བཅས་ཡིན། «བྲིས་ཆའི་»ནང་དུ་མི་སོ་སོའི་རང་བཞིན་དང་སོ་གྲངས་ནི་ནད་ཀྱི་ནང་རྐྱེན་ཡིན་པ་དང་། ནམ་དུས་དང་། གནམ་གཤིས། གནས་ཡུལ། བཟའ་བཏུང་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་འགྱུར་བ་བཅས་ནི་ཕྱི་རྐྱེན་ཡིན་པར་བཤད། རྒྱུ་གསུམ་དང་། ལུས་ཟུངས་བདུན། དྲི་མ་གསུམ་བཅས་འཁྲུགས་ན་ནད་འབྱུང་བར་བསྟན་འདུག

«བྲིས་ཆའི་»ནང་ནད་ཀྱི་རྟགས་སྣ་ཚོགས་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བ་བྲིས་འདུག་པ་མ་ཟད། གློ་བ་སྐྱ་ཐབ་དང་། གཞང་ལུག་པ། གཞང་འབྲུམ། ས་བཙོག གཉན་འཕྲིད་སོགས་ནད་རིགས་མང་པོའི་རྒྱུ་རྐྱེན་བྲིས་འདུག་པ་དེ་ནམས་ད་ལྟའི་ངོས་ནས་བལྟས་རུང་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པོ་འདུག «བྲིས་ཆའི་»ནང་བོད་ལུགས་གསོ་བ་རིག་པའི་བརྟག་ཐབས་གཙོ་བོ་ངག་གིས་དྲི་བ་དང་། མིག་གིས་བལྟ་བ། རྩ་ལ་རེག་པ་བཅས་བྲིས་འདུག མིག་གིས་བལྟ་བར་ཡང་གཙོ་བོ་ལྕེ་ལ་བལྟ་བ་དང་ཆུ་ལ་བལྟ་བ་གཉིས་ལས། ལྕེ་མདོག་དང་ལྕེ་དྲི་ལ་བལྟ་བ། ཆུའི་མདོག་དང་། དྲི་མ། ལྦུ་བ། ཀུ་ཡ། སྙིས་མ་བཅས་ལ་བལྟ་རྒྱུ་གལ་ཆེར་འཛིན། རེག་པ་རྩ་ལ་ངྷག་པ་གཙོ་བོ་ནི་རྩའི་འཕར་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་ནད་ཇི་ཡིན་ཤེས་ཏེ། ཚ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྩ་ནི་དྲག རྒྱས། འདྲིལ། མགྱོགས། ཁྲིམས། མཐང་སྟེ་དྲུག་དང་། གྲང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྩ་ནི་ཞན། བྱིང་། ཀུད། བྱུལ། སྟོད། སྟོང་སྟེ་དྲུག་གོ།

«བྲིས་ཆའི་» ནང་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་ལ་ཁོང་ནང་གི་སྨན་བཅོས་དང་ལུས་ཕྱིའི་སྨན་…………བཅོས་ཏེ་གསོ་ཐབས་ཆེན་པོ་ཁག་གཉིས་ལས། ཁོང་ནང་གི་སྨན་ལ་ཐང་དང་། རིལ་བུ། ཕྱེ་མ། ལྡེ་གུ། སྨན་ཆང་སོགས་དང་། ལུས་ཕྱིའི་སྨན་བཅོས་ལ་འཕྱུར་མཉེད་དང་། ལུམས། སྦྲ་མི། མེ་བཙའ། རྡོད་དུགས། བསིལ་དུགས། ཆུ་ཚན་ལ་འཛུལ་པ། མིག་དང་ན་བ་སྣ་གསུམ་ལ་སྨན་ཐིག་པ་གཏིགས་པ། དུ་བ་བདུག་པ། བྱུག་པ། ནི་རུ་ཧ། རྩ་སྦྱོངས། ཁྲག་གཏར་བ་སོགས་མང་པོ་ཡོད། ལུས་ཕྱིའི་བཅོས་ཐབས་མང་དུ་སོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་དཔྱད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱང་མང་དུ་སོང་ཞིང་། «བྲིས་ཆའི»ནང་ཆ་དཔྱད་ཇ་གྲངས་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བ་ཡོད་ལུགས་ལ་གཞིགས་ཆེ་ སྔ་མོ་ནས་བཟུང་དཔྱད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་སྒྲུས་ཀ་དག་ཅིང་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་གཞིར་བྱུབ།

སྨན་རྫས་ཐད་«རྒྱུད་བཞིའི་»ནང་སྨན་རྫས་སྣ་གྲངས་ཁྲིན་བསྡོམས་དགུ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ཁོངས་སྒྲོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་སྨན་དང་རྩི་སྨན་སོ་སོས་ལྡུ་ཆ་གཉིས་རེ་ཙམ་དང་། གཏེར་ཁ་ནས་བྱུང་བའི་སྨན་གྱིས་ལྡ་ཆ་གཅིག་ཙམ་ཟིན། «བྲིས་ཆའི་»ནང་དུ་བཀོད་པའི་དུང་དཀར་དང་། འབུ་བྱུང་པ། དོམ་མཁྲིས། གླ་རྩི། གི་ཝམ། ཨ་བི་ཧྲ། ཧོང་ལེན། རྨ་བྱའི་སྒྲོ། གསེར་གྱི་མེ་ཏོག ན་གོད། མ་ནུ། ཀི་ལྕེ། རེ་ལྷག་པ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་གི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཤིན་ཏུ་འདྲ་པོ་འདུག «བྲིས་ཆའི་»ནང་ད་དུང་སྲོལ་གོང་སེར་པོ། སྤྲང་རྩི་དོ་བོ། ལུག་མུར། འབྲི་ཏ་ས་འཛིན། བོང་དཀར། བྱ་རྐོད་སྤོས། གང་ག་ཆུང་། ཆུ་མ་རྩི། ཕྲི་ཡང་ཀུ། ཁུར་མང་། བ་ཤ་ཀ ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ། བ་སྤྲུ་སོགས་བོད་ལྗོངས་ས་མཐོ་ནས་མ་གཏོགས་མི་ཐོན་པའི་སྨན་རྫས་སྣ་གྲངས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པས་མིས་རྒྱལ་གྱི་གསོ་རིག་སྨན་རྫས་བང་མཛོད་ནང་ནོར་བུའི་རིགས་ཆས་མང་དུ་སོང་ཡོད།

སྨན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པའི་ངོས་ནས་མཚོན་ན་«བྲིས་ཆའི་»ནང་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་ཏུ····ནད་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་དང་གསོ་ཐབས་གལ་ཆེར་འཛིན་པ་སྨོས་མེད་ཁར། བཟའ་བཏུང་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྲང་ཐྲང་ལ་དོ་སྣང་དང་འབྲེལ་ལུས་རྩལ་དང་། གཙང་སྦྲ་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་རིགས་སྔོན་འགོག་བྱ་དགོས་ལུགས་བསྟན་འདུག རྒྱུན་སྤྱོད་ཟས་རིགས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རོ་ནུས་དང་བཅུད་ཆེ་ཆུང་བསྟན་པ་ཙམ་མ་ལགས་པར་བཟའ་བཏུང་འཕྲོད་བསྟེན་སྐོར་ཟུར་དུ་རྒྱས་བཤད་བྱས་འདུག དེ་བཞིན་བུད་མེད་དང་བྱིས་པའི་འཕྲོད་བསྟེན་གལ་ཆེར་འཛིན་པ་དང་འཁྲིག་སྦྱོར་གྱི་གནད་ཀྱང་མ་གླེང་བ་མིན་པ། ཟླ་མཚན་བབ་རིང་གི་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་དོ་སྣང་གིས་དེའི་རིང་དུ་ཕོ་མོ་སྦྱོར་བ་བྱེད་མི་རུང་བའི་གནས་ལུགས་བཤད་ཡོད་པ་དང་། སྦྲུམ་མའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་། བཙའ་སླ་བ་དང་དཀའ་བ། སྐྱེ་བསུ་བྱ་ཐབས། བཙས་རྗེས་བཙུད་གསོ་བྱ་ལུགས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ཞིབ་ཕྲ་བྲིས་འདུག

དུས་རབས་ཀྱི་ཚད་བཀག་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་རྐྱེན་པས་«བྲིས་ཆའི་»ནང་དུ་སྙིགས་རོའི་གྲས་སུ་ཐེ་བའི་ནང་དོན་འགའ་ཡང་འདུག་པ་དཔེར་ན། གསོ་རིག་སྨན་གྱི་འབྱུང་

试读结束：需要全本请在线购买： www.ertongbook.com

རྩ་ནི་བདེ་གཤེགས་སྨན་བླ་ཡིན་པ་དང་། 《རྒྱུད་བཞི་》ཡང་སྨན་བླའི་རྣམ་སྤྲུལ་གྱིས་བཀའ་སྩལ་བ་ལས་བྱུང་བར་བརྩི་ལ་ནད་ལ་ལའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ནི་གདོན་དང་འབྱུང་པོའི་གནོད་པ་ཡིན་པས་རིམ་གྲོ་བསྒྲུབས་རྗེས་སྨན་གྱིས་བཅོས་དགོས་པའི་ངོས་བཟུང་བ་སོགས་གཞི་རྐང་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་གསེར་གྱི་གཡའ་ཡིས་གསེར་གྱི་ཐང་གཞི་མི་ཆག་པ་ཇི་བཞིན་《རྒྱུད་བཞི་》དང་《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》ནི་གང་ལྟར་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྨན་གཞུང་གི་སྙིང་བཅུད་ཡིན་ལ་མིས་རྒྱལ་གྱི་གསོ་རིག་སྨན་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་ཁྲོད་ན་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་གསོ་རིག་སྨན་གཞུང་ཡང་ཡིན།

རིན་ཐང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》འདི་ད་ཕན་ཡུན་རིང་བར་བོད་དང་དེ་མིན་ས་ཆ་གཞན་གྱི་དགོན་སྡེ་ཉུང་ཤས་ཙམ་ལ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་རང་རྒྱལ་དང་འཛམ་གླིང་གི་གསོ་རིག་སྨན་གྱི་ལས་རིགས་ལ་ངོ་སྤྲོད་ཆ་ཚང་ཞུས་རིགས་ཡེ་ནས་བྱུང་མི་འདུག ཕྱི་ལོ་ 1976 ལོ་ནས་ 1978 ལོའི་བར་ཁྲིན་རང་བོད་དུ་ཐེངས་གཉིས་ཡོང་ཁོམ་བྱུང་སྟེ་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྨན་གཞུང་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བྱ་བ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན། རང་ཉིད་བྱ་བ་དེར་དངོས་སུ་ཞུགས་རྒྱུ་བྱུང་རྗེས་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྨན་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་མིས་རྒྱལ་ནང་ས་དང་འཛམ་གླིང་གི་གསོ་བ་རིག་པའི་དབར་རིག་པ་སྤེལ་རེས་བྱ་རྒྱུར་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་མཐོང་ནས་སྔར་གྱི་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྨན་གཞུང་འཚོལ་འདོད་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་འདོད་རྗེ་ཆེར་སོང་བ་དང་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྨན་གཞུང་ཁྱབ་སྤེལ་གཏོང་ཕྱིར་རང་ནུས་ཕྲན་ཙམ་འབུལ་རྒྱུའི་བློ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ 1977 ལོར་ཁྲིན་རང་ཉིད་དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྨན་རྩིས་ཁང་གི་ཡོན་ཀྱང་ལས་ཐོག་བྱམས་པ་འཕྲིན་ལས་ལགས་དང་། པེ་ཅིང་གི་གྲགས་ཅན་གསོ་རིག་པར་ཞིན་པ་ཆེ་མོ་ཀྲང་ཅེ་ལགས་བཅས་ཀྱིས་ཕྱུར་བ་གྲུ་འདེགས་ཀྱི་སྣ་ནས《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》འདི་དག་པར་ཞིན་དང་། འབྲེལ་གནད་ཆེ་བའི་དཔྱད་གཞིའི་དཔེ་ཆ་སྒྱུར་རྒྱུ། ཞིབ་ཆའི་པར་ངོས་སྒྲིག་རྒྱུ། མཆན་འགྲེལ་བཟོ་རྒྱུ་སོགས་སྣ་ཀུན་ནས་བྱེད་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། དེ་རྗེས་ཁྲིན་རང་ས་མཐོར་མ་འཁྲོད་པའི་ནད་གཞིས་རྐྱེན་པས་ལྷ་ས་དང་མ་བྲལ་མཐུ་མེད་བྱུང་སྟེ་སྨན་ཁང་དུ་སྔ་རྗེས་སུ་ལོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་ལུས་རིང་ལས་རྒྱུན་མ་ཆད་ཙམ་བྱུང་རུང་ལས་ཕྱོད་ཏུ་ཅང་དམའ། ཕྱི་ལོ་ 1981 ལོར་བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་》འདི་པར་སྐྲུན་འཆར་གཞིའི་ནང་དངོས་སུ་འཇུག་གནང་མཛད་པ་དེས་གུས་ཆོར་ལྷག་སྐྱལ་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་དང་སེམས་ཤུགས་ཀྱང་ཆེ་རུ་ཕྱིན་སོང་། འོན་ཀྱང་གསུམ་ཆོ་གཞུང་དོན་བགྲི་སློ་མང་བར་བརྟེན་བྱ་བ་འདི་ལས་ཞོར་གྱི་དུས་ཚོད་དུ་མ་བཞག་མཐུ་མེད་བྱུང་བས་པར་སྐྲུན་གཏང་རྒྱུར་དུས་འགྱངས་ཕྲན་བུ་བཟོས་སོང་།

《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་ཇོ་མཚར་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་》འདི་ཉིད་བཟོ་སྒྲིག་དང་པར་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་། བོད་ཀྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ལས་རིགས། འཕྲོད་བསྟེན་ལས་རིགས་བཅས་ཀྱི་ཐུགས་འཁུར་ཆེན་པོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་གྲགས་པ་ཆེ་བའི་མཁས་པ་སྤྱི་དགེ་སྐལ་བཟང་དཔལ་འདུས་དང་། དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས། ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་ཤིས། རྡོ་རྗེ་རིན་ཆེན། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གྲགས་ཅན་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་མཁས་པ་ཀུན་དགའ་ཕུན་ཚོགས་དང་། ཐུབ་བསྟན་ཚེ་རིང་། ཀརྨ་ཆོས་འཕེལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་འབྱོར། སྐལ་བཟང་དཔལ་འདུས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀའ་སློབ་ལྷུག་པར་སྩལ་བྱུང་།

《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་བྲིས་ཆ་ཇོ་མཚར་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་》དངོས་སུ་པར་སྐྲུན་མཛད་ལ་ཉེ་བའི་དུས་འདིར་གང་ཡང་རུང་བའི་རོགས་ཕན་མཛད་མྱོང་བའི་བློ་མཐུན་ཐམས་ཅད་ལ་གུས་ཆོས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དུས་ཚོད་ཀྱིས་བྲེལ་ཞིང་ཆུ་ཚད་དམའ་བའི་དབང་གིས་ནོར་འཁྲུལ་ལམ་མི་འཚམ་པ་ཡོང་སྲིད་པས་ན་ཀློག་པ་པོས་ཡོ་བསྲང་ཡོད་པ་མཁྱེན།

ཁྲིན་ལེང་ལེས།

1983 ལོའི་ཟླ་ 6 ཚེས་ 26 ལ།

关于《四部医典系列挂图》

《四部医典系列挂图》以彩色连续图画的形式，密切配合《四部医典》一百五十六章具体论述，系统描绘了藏医药学的基本理论，人体的解剖构造及生理功能，疾病的病因、病理及症状、疾病的诊断方法及治疗原则，药物的种类、性味及用法，饮食、起居及卫生保健知识，行医的道德及守则等内容。它形象生动，笔工精细，风格独特，丰富多采。以浩瀚画卷系统介绍医药卫生科学理论及实践技术，不但在祖国医药学历史中绝无仅有，在世界医药学历史中亦属罕见。《四部医典系列挂图》既是我国藏族文化宝库中的珍品，也是祖国医药学宝库中的瑰宝。

藏医药学主要经典《四部医典》（藏名译音《居希》）出自吐蕃王朝“医圣”宇妥·宁玛元丹贡布的手笔，成书于公元八世纪。在印刷技术传入西藏之前，以手抄本形式师承传授的《四部医典》，曾迭经历代藏医增补、注释，内容日渐充实。直到十七世纪末叶，第司·桑结嘉措编纂出新注释本《四部医典蓝琉璃》（藏名译音《居希秉温》），并刻版印行后，方才定型。定型后的《四部医典》共分四部，第一部《总则本集》（藏名译音《札居》）是医学总论，共6章；第二部《论述本集》（藏名译音《协居》），讲述人体解剖、生理、病因、病理、饮食、起居、药物、器械和疾病的诊断治疗原则，共31章；第三部《密诀本集》（藏名译音《门阿居》）是临床各论，讲述内、外、妇、儿、五官各科疾病的症状、诊断和治疗方法，共92章；第四部《后续本集》（藏名译音《其玛居》），除补充脉诊、尿诊、放血、艾灸外，着重介绍各种药物的炮制和用法，共27章。全书托借药王及其五个化身相互问答，论述了全部藏医药学。

据《藏医史》（藏名译音《索热阔布》）记述，藏医历来重视医药图谱的编绘。早在公元八世纪初，吐蕃王朝王室侍医比吉·赞巴希拉，即曾编绘《尸体图鉴》（藏名译音《若札垂格美隆》）二十六章，《尸体分部图》（藏名译音《若札特谷古久鲁》）和《活体及尸体测量》（藏名译音《松替克如替盖囊夏昌松米阔巴》）各一部。《四部医典》流传后，常有医家以画图辅助传讲。公元十二世纪，被誉为“凡间药王”的宇妥·萨玛元丹贡布，在传讲《四部医典》时，即曾亲自绘制接骨图画，并编纂《脏腑解剖图》（藏名译音《强果盖兹阿札》）一部。公元十三世纪，萨迦王朝名医昌狄·班旦措吉，在人体解剖和药物图谱的绘制方面造诣均深，有《解剖明灯》（藏名译音《强果塞外卓美》）和《药物蓝图》（藏名译音《其居门觉毕热》）等专著留传。公元十四世纪以后发展形成的藏医南、北两大学派，在医药图谱的绘制方面亦各有独到之处，北方学派擅长人物描绘，南方学派精于药物写实。各派藏医为传讲《四部医典》而编绘的大量药物图谱和医学挂图，为《四部医典系列挂图》的诞生奠定了基础。

《四部医典系列挂图》制成于清朝康熙年间，第五世达赖喇嘛阿旺洛桑嘉措（公元1617～1682年）建立西藏甘丹颇章王朝时期。当时总理西藏政务的第司·桑结嘉措亲自主持，召集全藏著名医药学家和画师，以北方学派名医伦汀·都孜吉美所绘《四部医典》教学图画为基本，综合各派画稿，增补必要内容，由洛札·诺布嘉措主持图形起草，黑巴格涅主持着色描绘，于公元1688年完成了六十幅成套《四部医典系列挂图》。此后，又依据《月王药诊》等经典医籍，补充了数幅尿诊和火灸穴位图，并参照各地收集的新鲜药物标本，补画了部分西藏特产草药，使挂图增至七十九幅。七十九幅成套《四部医典系列挂图》制成于公元1703年，它是现存《四部医典系列挂图》的标准蓝本。

主持编纂《四部医典系列挂图》的第司·桑结嘉措（公元1653～1705年），先后总理西藏政务达二十六年，并曾被清康熙皇帝敕封为“弘宣佛法王”。终其一生，在西藏历史上虽毁誉不一，但他博学多才，著述繁浩，做为杰出的学者，对西藏政治、经济、宗教、科学、文化的发展均有卓越贡献，却无可非议。他在藏医药学方面突出的贡献是：兴办藏医学校，刊印藏医古籍，编撰《四部医典蓝琉璃》、《藏医史》和组织编纂《四部医典系列挂图》。关于编纂挂图的目的，第司·桑结嘉措在所著《藏医史》中记述：为了使《四部医典》通俗易懂，从渊博学者到初习学童均能理解，“我们又着手编纂了成套挂图。借助它，可以使《四

部医典》研习者对各章节内容，犹如托在掌心中的透明余甘子那样，一目了然”。

七十九幅成套《四部医典系列挂图》问世后，曾经多次复制。第十三世达赖喇嘛土登嘉措当政时的西藏地方政府，于公元1916年，在拉萨创建医药历算院（藏名译音“门孜康”），委任哲蚌寺名医坎绕诺布（公元1879～1962年）主持，并明令前藏、后藏、西康、阿里各地选派生徒入院学习藏医药学和天文历算知识。为了教学需要，1918、1923和1933年，曾三次成套复制。西藏解放后，《四部医典系列挂图》分别由西藏自治区文物管理委员会和西藏自治区藏医院保存。目前，西藏自治区文物管理委员会存有挂图164幅，西藏自治区藏医院存有挂图130幅。两处虽共有挂图294幅，但仅能配齐两套。现存的成套《四部医典系列挂图》，除七十九幅正图外，尚另附一幅历代名医图，成为第八十幅。

《四部医典系列挂图》基本上是《四部医典》具体内容的写实，它反映出千余年前形成体系的藏医药学，已经具有相当的科学水平。例如，在解剖学方面，《挂图》对人体骨骼的描述很细，认为人体全身有骨骼三百六十块，肋骨二十四根，牙齿三十二颗。对肌肉的描述比较粗略。对于脏腑，认为有心、肝、脾、肺、肾五脏和胃、“珑”、肠、胆、膀胱、“萨姆休”六腑。珑相当于十二指肠，萨姆休相当于睾丸或卵巢。图中将血管称做黑脉，指出黑脉有会搏动的“如玛脉”和不搏动的“江玛脉”两种，明确区分了动脉和静脉。图中将神经称做白脉，指出白脉有司感觉的和司运动的两种，尽管对神经的数目和分布描述不够准确，但在千余年前对神经能有如此认识，仍然很了不起。

在生理学方面，《挂图》对胚胎发育过程的描绘很细致，指出当男女同房时，男子精液进入子宫同女子经血混合即可受孕，孕期三十八周。图中对妊娠反应、孕期注意事项和分娩征兆的描述，同现代医学比较接近。对人体器官的生理功能，《挂图》采用形象比喻手法生动说明。它用国王比喻心脏，用王后比喻肝脏，用大臣比喻肺脏，指出“大臣丧命会导致国王驾崩”，意喻“呼吸终止会导致心脏停搏”。它还用饭锅比喻胃脏，用水罐比喻膀胱，用宝库比喻睾丸或卵巢，……虽不能完善阐明各器官功能，但均具有一定道理。

在医学基础理论方面，《挂图》描述了人体内存在的三大因素、七种物质和三种排泄物，认为它们是维持生命的物质基础。三大因素中的隆是气，聚集在脑髓、心肺和骨骼里，主管呼吸、循环、感觉、运动；赤巴是火，分散在肝脏和血液中，促进消化、吸收及热能和智慧的产生；培根是水和土，存在于脾、胃、膀胱内，可以调节消化及水份代谢，影响人的体重和性情。七种物质包括乳糜、血、肉、脂、骨、髓和精，它们均可在赤巴产生的热能作用下，渐变成“精华”，“精华”散布全身，使人发育、成长，保持健康。三种排泄物包括粪便、尿和汗，可以通过它们将体内的废物排出体外。

隆、赤巴、培根既被用来解释人的生理活动，还被用于区分人的类型。根据身材、肤色、性格特点，人被区分为隆型、赤巴型、培根型和各种混合型。隆型的人身材窈窕、肤色微黑、性情活泼，特点是多愁善感、性欲旺盛、喜好娱乐；赤巴型的人身材适中、肤色微黄、性情急躁，特点是才智聪明、嫉妒心强、喜好争斗；培根型的人身材魁梧、肤色白润、性情温和，特点是举止稳重、胸有成竹、喜好娴静。《挂图》反映出，疾病的内因决定于人的类型和年龄，外因则主要是季节、气候、环境、起居和饮食的变化。三大因素、七种物质、三种排泄物平衡失调，均可导致疾病。

《挂图》对各种疾病症状的描绘相当细腻，对于浮肿、肺气肿、脱肛、痔疮、炭疽、雪盲等许多种疾病病因的描述，现在衡量也还算比较科学。《挂图》介绍，藏医诊断疾病主要依靠问诊、望诊和触诊。望诊中尤其重视舌诊和尿诊。舌诊主要看舌质和舌苔，尿诊则要观察尿的颜色、气味及搅动后泡沫、沉淀物、漂浮物的变化情况。触诊中主要的是脉诊，脉象因病而异。热性病的脉象分数、洪、大、弦、滑、硬六种，寒性病的脉象分沉、迟、弱、细、浮、虚六种。

《挂图》介绍，藏医治疗疾病的方法分为内服、外治两大类。内服法靠服用丸、散、膏、汤、药酒等各种剂型的药物治病，外治法则有推拿、按摩、发汗、艾灸、火灸、热敷、冷浴、药酒浴、温泉浴、滴眼、滴耳、滴鼻、熏烟、擦药、灌肠、导尿、穿刺、放血等多种。外治法的发展促进了医疗器械的制造，从《挂图》所介绍的近百种医疗器械，可

以推断藏医很早就有了较为精致的成套医疗器械。

在药物方面，《四部医典》共收载了各种药物九百多种，其中，动物药和植物药各约占五分之二，矿物药约占五之分一。《挂图》中绘制的海螺、菊石、斑蝥、熊胆、麝香、牛黄、贝母、黄连、孔雀毛、肉果草、波稜瓜、天南星、藏木香、长梗秦艽、瑞香狼毒等许多种药物，图形和色彩都十分逼真。《挂图》还介绍了凤毛菊、绢毛苣、翼首草、螃蟹甲、飞燕草、兔耳草、船形乌头、绵毛丛菔、囊距翠雀、乌奴龙胆、高山大黄、唐古特青兰、伞梗虎耳草、纤毛婆婆纳、毛瓣绿绒蒿、喜马拉雅紫茉莉等一百一十九种西藏高原特产草药，为祖国医药学宝库增添了异采。

就医疗思想而言，《挂图》反映出，藏医不但重视疾病的诊治，而且强调注意起居饮食调节，提倡锻炼身体，保持清洁卫生，预防疾病发生。对日常各种食物的性味和营养价值均有详细介绍，并且专有论述饮食卫生的内容。藏医很重视妇幼卫生，对于性的知识并不回避，强调注意经期卫生，指出月经期间不宜同房，关于孕期卫生、顺产和难产、接生方法、产后调养都有详细描述。

由于受到时代限制和宗教思想的影响，在《挂图》中不可避免地存在一些糟粕内容。例如，将医药的起源归之于佛所化身的药王，认为《四部医典》是药王化身口授的医药经典；认为有些疾病的病因是鬼邪作祟，必须诵经、送鬼，然后再进行治疗等等，均系糟粕。尽管如此，瑕不掩瑜，《四部医典》及《四部医典系列挂图》仍然是藏医药学理论著述的精华，同时，也是祖国医药学理论著述中最卓越的少数民族医药经典。

长期以来，珍贵的《四部医典系列挂图》仅流传于西藏及其他地方的少数寺院内，从未全面介绍给我国及世界医药学界。1976年至1978年，我曾有机会两次入藏，从事藏医药学研究的组织工作。通过实际接触，深感推进藏医学与内地及世界医药学广泛交流的重大意义，逐渐对藏医学古籍的发掘和整理产生了浓厚兴趣和强烈感情，并决心为藏医药学的传播聊尽薄力。1977年秋，我同现任西藏自治区藏医院院长强巴赤列、北京著名医学摄影师张节合作，开始全面翻拍《四部医典系列挂图》，翻译有关文字材料，编排细部图版面，撰写注释说明。后因我患严重高山病，被迫离开拉萨，先后住院一年有余，工作虽未中断，但进度受到严重影响。1981年，西藏人民出版社决定将《四部医典系列挂图》正式列入出版计划，对我们的工作是一个有力的促进和鼓舞，不过，由于我们公务繁忙，这项工作完全要靠业余时间来做，以致它的出版多少有些延搁。

《四部医典系列挂图全集》的编纂、整理、出版，曾得到西藏自治区人民政府、西藏学术界和卫生界的热情支持。西藏著名学者德格·格桑旺堆、东嘎·洛桑赤列、彭措札西、多吉仁钦，西藏著名藏医贡嘎平措、土登次仁、嘎玛曲培、崔成群觉、格桑旺堆等均曾予以指导。

在《四部医典系列挂图全集》即将出版的时刻，我们仅对曾经给予任何协助的每一位同志表示由衷感谢。

由于时间仓促，水平有限，错误或不妥之处，期望得到指正。

王　　镭1983年6月26日

དཀར་ཆག

གསལ་བཤད།
《བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དོན་ཁྲིས་ཆ་》
མཚམས་སྦྱོར་རགས་བསྡུས། ……(1)
ཁྲིས་ཆ་དངོས། ……(1)
གསོ་བ་རིག་པའི་ཟླ་བརྒྱུད་ཁག ……(41)
ཁྲིས་ཆ་དང་པོ། ……(55)
ཁྲིས་ཆ་གཉིས་པ། ……(59)
ཁྲིས་ཆ་གསུམ་པ། ……(69)
ཁྲིས་ཆ་བཞི་པ། ……(75)
ཁྲིས་ཆ་ལྔ་པ། ……(85)
ཁྲིས་ཆ་དྲུག་པ། ……(91)
ཁྲིས་ཆ་བདུན་པ། ……(93)
ཁྲིས་ཆ་བརྒྱད་པ། ……(95)
ཁྲིས་ཆ་དགུ་པ། ……(99)
ཁྲིས་ཆ་བཅུ་པ། ……(101)
ཁྲིས་ཆ་བཅུ་གཅིག་པ། ……(103)
ཁྲིས་ཆ་བཅུ་གཉིས་པ། ……(107)
ཁྲིས་ཆ་བཅུ་གསུམ་པ། ……(111)
ཁྲིས་ཆ་བཅུ་བཞི་པ། ……(115)
ཁྲིས་ཆ་བཅོ་ལྔ་པ། ……(119)
ཁྲིས་ཆ་བཅུ་དྲུག་པ། ……(123)
ཁྲིས་ཆ་བཅུ་བདུན་པ། ……(127)
ཁྲིས་ཆ་བཅོ་བརྒྱད་པ། ……(129)
ཁྲིས་ཆ་བཅུ་དགུ་པ། ……(137)
ཁྲིས་ཆ་ཉི་ཤུ་པ། ……(143)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་གཅིག་པ། ……(149)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་གཉིས་པ། ……(157)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་གསུམ་པ། ……(163)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་བཞི་པ། ……(171)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་ལྔ་པ། ……(179)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་དྲུག་པ། ……(187)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་བདུན་པ། ……(193)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་བརྒྱད་པ། ……(199)
ཁྲིས་ཆ་ཉེར་དགུ་པ། ……(205)
ཁྲིས་ཆ་སུམ་ཅུ་པ། ……(211)
ཁྲིས་ཆ་སོ་གཅིག་པ། ……(217)
ཁྲིས་ཆ་སོ་གཉིས་པ། ……(223)
ཁྲིས་ཆ་སོ་གསུམ་པ། ……(229)
ཁྲིས་ཆ་སོ་བཞི་པ། ……(239)
ཁྲིས་ཆ་སོ་ལྔ་པ། ……(245)
ཁྲིས་ཆ་སོ་དྲུག་པ། ……(251)
ཁྲིས་ཆ་སོ་བདུན་པ། ……(257)

ཁྲིས་ཆ་སོ་བརྒྱད་པ། ……………………………………(263)
ཁྲིས་ཆ་སོ་དགུ་པ། ……………………………………(269)
ཁྲིས་ཆ་བཞི་བཅུ་པ། ……………………………………(275)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་གཅིག་པ། ……………………………………(279)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་གཉིས་པ། ……………………………………(281)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་གསུམ་པ། ……………………………………(287)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་བཞི་པ། ……………………………………(293)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་ལྔ་པ། ……………………………………(299)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་དྲུག་པ། ……………………………………(305)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་བདུན་པ། ……………………………………(313)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་བརྒྱད་པ། ……………………………………(319)
ཁྲིས་ཆ་ཞེ་དགུ་པ། ……………………………………(325)
ཁྲིས་ཆ་ལྔ་བཅུ་པ། ……………………………………(327)
ཁྲིས་ཆ་ང་གཅིག་པ། ……………………………………(331)
ཁྲིས་ཆ་ང་གཉིས་པ། ……………………………………(335)
ཁྲིས་ཆ་ང་གསུམ་པ། ……………………………………(337)
ཁྲིས་ཆ་ང་བཞི་པ། ……………………………………(343)
ཁྲིས་ཆ་ང་ལྔ་པ། ……………………………………(349)
ཁྲིས་ཆ་ང་དྲུག་པ། ……………………………………(353)
ཁྲིས་ཆ་ང་བདུན་པ། ……………………………………(361)
ཁྲིས་ཆ་ང་བརྒྱད་པ། ……………………………………(367)
ཁྲིས་ཆ་ང་དགུ་པ། ……………………………………(373)
ཁྲིས་ཆ་དྲུག་ཅུ་པ། ……………………………………(379)
ཁྲིས་ཆ་རེ་གཅིག་པ། ……………………………………(385)
ཁྲིས་ཆ་རེ་གཉིས་པ། ……………………………………(393)
ཁྲིས་ཆ་རེ་གསུམ་པ། ……………………………………(401)
ཁྲིས་ཆ་རེ་བཞི་པ། ……………………………………(407)
ཁྲིས་ཆ་རེ་ལྔ་པ། ……………………………………(413)
ཁྲིས་ཆ་རེ་དྲུག་པ། ……………………………………(425)
ཁྲིས་ཆ་རེ་བདུན་པ། ……………………………………(433)
ཁྲིས་ཆ་རེ་བརྒྱད་པ། ……………………………………(439)
ཁྲིས་ཆ་རེ་དགུ་པ། ……………………………………(445)
ཁྲིས་ཆ་བདུན་ཅུ་པ། ……………………………………(451)
ཁྲིས་ཆ་དོན་གཅིག་པ། ……………………………………(457)
ཁྲིས་ཆ་དོན་གཉིས་པ། ……………………………………(463)
ཁྲིས་ཆ་དོན་གསུམ་པ། ……………………………………(467)
ཁྲིས་ཆ་དོན་བཞི་པ། ……………………………………(469)
ཁྲིས་ཆ་དོན་ལྔ་པ། ……………………………………(471)
ཁྲིས་ཆ་དོན་དྲུག་པ། ……………………………………(473)
ཁྲིས་ཆ་དོན་བདུན་པ། ……………………………………(479)
ཁྲིས་ཆ་དོན་བརྒྱད་པ། ……………………………………(485)
ཁྲིས་ཆ་དོན་དགུ་པ། ……………………………………(491)
ཁྲིས་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་པ། ……………………………………(497)

试读结束：需要全本请在线购买： www.ertongbook.com